

‘Woke’ en klassieke sociaaldemocratie gaan juist uitstekend samen

Beeld Trouw

De weerstand tegen woke-thema's leeft vooral bij mensen die zich zorgen maken over de toekomst. Zorg dat ze zich financieel veilig voelen, betoogt Arnout van den Bosch, gemeenteraadslid voor de PvdA in Amstelveen.

Arnout van den Bosch 10 januari 2023, 08:19

Hét conservatieve scheldwoord van dit moment: ‘woke’. Niet om hoe het oorspronkelijk bedoeld is, bewustwording van discriminatie en andere misstanden, maar vanwege de vermeende verwerping van het westerse cultureel erfgoed. Zelfs binnen linkse partijen als de SP wordt discussie gevoerd hoe belangrijk progressieve (woke) onderwerpen zijn ten opzichte van klassiek-sociaaldemocratische thema's als bestaanszekerheid. Bij de SP lijkt dat laatste te winnen.

Deze discussie beïnvloedt ook de gesprekken over samenwerking tussen PvdA en GroenLinks: de PvdA wordt gezien als sociaaldemocratische partij,

terwijl GroenLinks meer geïnteresseerd zou zijn in progressieve thema's. Toch hoeven deze twee stromingen elkaar niet uit te sluiten, integendeel: ze kunnen elkaar versterken.

Onderliggende zorgen

Sommige progressieve standpunten roepen inderdaad weerstand op, met genderneutrale toiletten en het 'afschaffen' van Zwarte Piet als beruchte voorbeelden. De weerstand hiertegen wordt als bewijs gezien dat een groot deel van Nederland niet zit te wachten op progressieve politiek. Dat klopt maar gedeeltelijk.

De irritatie die deze standpunten bij veel mensen oproepen is oprecht, maar als je doorvraagt blijken de afzonderlijke onderwerpen helemaal niet zulke zware punten. Weinig mensen hebben echt principiële bezwaren tegen genderneutrale wc's. Het is een symptoom van een breder gevoel van ongemak dat zij ervaren, en het bestrijden van symptomen is altijd gemakkelijker dan het bestrijden van oorzaken.

De onderliggende oorzaak is dat mensen zich zorgen maken over de kant die Nederland op gaat. Onzekerheid over hun toekomst en die van hun kinderen. Wil progressieve politiek weer succesvol zijn, dan moet daar wat mee gedaan worden.

Neoliberalisme leidt tot meer marktwerking

De wereld verandert in hoog tempo. De maatschappij en de economie globaliseren. Ondernemingen en ook individuen concurreren met bijna de hele wereld. Dat is niet alleen concurrentie om geld, maar ook om gezien en gewaardeerd te worden. Veel mensen zijn bang die concurrentieslag te verliezen. Dat is niet zonder reden. Op economisch vlak staan koopkracht en zelfs bestaanszekerheid onder druk. Op sociaal-cultureel vlak maken mensen zich zorgen om *gecanceled* en daarmee uitgesloten te worden.

Door bezorgdheid over de toekomst trappen mensen op de rem. Ze stemmen op partijen die de indruk wekken iets tegen de risico's van globalisering te

kunnen doen. Vaak zijn dit rechts-liberale partijen. Hoewel die op sociaal-cultureel terrein er zo nu en dan in slagen ontwikkelingen af te remmen of te stoppen, versterken ze juist de economische globalisering.

Het (neo-)liberalisme waarvan mensen verwachten dat het gedwongen sociaal-culturele veranderingen kan tegengaan, leidt inherent tot meer marktwerking. Daarmee versterkt het juist de concurrentie van allen tegen allen. Progressief en liberaal, zoals D66 voorstaat, gaan op lange termijn daarom niet samen, die combinatie vergroot de problemen alleen maar. Het omgekeerde geldt voor de SP: conservatief en socialistisch/sociaaldemocratisch gaan ook niet samen. Zo krijgt de pijn die discriminatie veroorzaakt te weinig aandacht.

Progressieve grachtengordel

Links zou dit onderwerp integraal moeten benaderen; het zijn twee kanten van dezelfde medaille. Zoals gezegd hebben weinig mensen echt fundamentele bezwaren tegen progressieve politiek. Het zit hem in de combinatie met financiële onzekerheid. Het is geen toeval dat veel weerstand bestaat onder mensen die het financieel niet breed hebben. Het is óók geen toeval dat juist mensen die het goed hebben (de ‘grachtengordel’) zich vaak richten op progressieve politiek.

Zorg dat mensen zich financieel veilig kunnen voelen en de weerstand tegen het progressieve gedachtegoed zal verdwijnen. Samenwerking tussen linkse stromingen is daarvoor geen hindernis, maar juist bittere noodzaak. Als sociaaldemocratie en woke niet samenkomen, komt er van beide niets terecht.